

nu forlanger, thi man vil ikke kunne gjøre nogen Indvendning imod ham, naar han opsætter det Regnestykke, at Eiendommen, naar han beholder den uden Vandkraft, vil koste ham saa og saa meget aarligt, istedeffor at indbringe ham Noget, og at han altsaa skal have den Sum i Expropriationserstatning, som det aarligt vil koste ham at have sin Eiendom. Dette var den Maade, hvorpaa man opstillede sine Beregninger i Slesvig. Jeg finder det altsaa nødvendigt, at § 2 forandres saaledes, at Expropriationen af hele Eiendommen maa kunne finde Sted for det Tilfælde, at man overhovedet skal blive nødt til at stride til Expropriation.

Greventop-Castenschjold: Som een af de Delegerede, der møbte fra Sorø Amt, deeltog jeg i sin Tid i det Møde, der berammes efter Opfordring fra Holbæk Amt for at undersøge, hvad der kunde gjøres for Behandlingen af de Sindsfuge rundt omkring i Amtene og paa de smaa Anstalter, som findes i disse, hvilket Møde traadte sammen her i Kjøbenhavn og lededes af Kammerherre, Stiftsamtmand Simonh som Formand. Der fremlagdes paa dette Møde endel Skrivelser om Sagen saavel fra Læger, som fra andre Mænd, der kjendte til Sindsfygeanstalterne, og i særdeleshed et meget udførligt Skrift fra Etatsraad, Landphysisus Guldberg. Samtlige de Delegerede vare bejlede af den Tanke, at der virkelig trængtes til en større Anstalt, som kunde afhjælpe den Trang, der føltes omkring i Sognene og Amtene. Opfordringen var, som sagt, udgaaet fra Holbæk Amt, og dette Amt har dog egentlig en af de bedste mindre Anstalter, der endog saa, troer jeg, kan konkurrere med den i Roeskilde, skjøndt Roeskille Amt har en særdeles god Anstalt til at modtage Sindsfuge og er meget billig i sine Forbringinger. Desuagtet følte saavel Roeskilde som Holbæk Amt tilligemed de Delegerede fra Sorø og de andre Amt, at der maatte gjøres Noget, og, efter at have forhandlet om Sagen, bleve de derhos, støttende sig til Lægernes Udtalelser og navnlig til Landphysisus Guldbergs uhyndvante udførlige og rigtige Fremstilling af Forholdene, enige om at slutte sig til den An-

stalt, at der kun skal være een Anstalt. De Delegerede bevægedes navnlig dertil ved Lægernes Udtalelser om, at een Anstalt bestyredes mindre befoleligt end to, og at den, idet den fik et større Antal Syge, ogsaa medførte større Interesse og gav bedre Resultater med Hensyn til de Forsøg, som kunde foretages ligeoverfor de Syge. Dengang hiint Møde holdtes, frygtede man meget for, at man skal ville tage og indrette Møens Lughus, som dengang var evacueret, til en større Sindsfygeanstalt; navnlig udtalte Lægerne Frygt derfor i alle de Breve, som kom fra dem, hvorefter de aldeles bestemt erklærede sig for at faae Bordingborg Anstalt gjort til en større Heelhed, for at faae Bordingborg til at være den fælles Anstalt, som skal bruges. Man var dengang allerede bekendt med, at der manglede Vand ved denne Anstalt, men det var ogsaa det Æneste, der kunde afstrække fra at lade den udvide. Efter hvad der senere er fremkommet angaaende dette Spørgsmaal, og efter de nærmere Undersøgelser, som efter den Tid ere bleve anstillede, navnlig med Hensyn til Udby Kilde og den Sø, som ligger der i Nærheden, kan jeg nu heller ikke, ligesaa lidt som den ærede Herre, der sidder fraaes bagved mig (Sessen), nægte, at det vil være en meget farlig Ting at begynde paa det her foreslaaede Foretagende, saalænge man ikke er kommen paa det Nene med Spørgsmaalet om Vandet, og med hvad Anstalten vil koste, og hvad den ikke vil koste. Men skjøndt jeg er angst for enhver ny Afgift i Communerne, hvor jo Afgifterne næsten begynde at børe En over Hovedet, saa vil jeg dog ikke ved Hensynet dertil lade mig afstrække fra at see at faae den Anstalt sat i Gang, som Lægerne saaledes have udtalt sig for, naar det blot viser sig at være muligt, at den kan faae tilstrækkeligt Vand. Jeg haaber, at den vil kunne afhjælpe den følelige Mangel, der er tilstede med Hensyn til Anbringelsen af de uhykelige Sindsfuge, som nu kun blive daarligt behandlede. Det er næsten ikke muligt nu at faae dem anbragte noget Sted. Ifølge den vedtagne Form, skriver man vel til Bordingborg Anstalt om at modtage dem, men der er ikke Noget ved den Ting at gjøre; den kan sædvanligt ikke mod-